

Lp.	Szczegółowe cele kształcenia. Uczeń:	Materiał nauczania	Przewidywane osiągnięcia. Uczeń zna, wie, rozumie:	Przewidywane osiągnięcia. Uczeń potrafi:
21.	zna sposoby ochrony wody i żywności na wypadek zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> – zasady zabezpieczania środków spożywczych przed skażeniami i zakażeniami – zabezpieczanie źródeł poboru wody – uzdatnianie wody – zapobieganie zanieczyszczeniom wody – sposoby przechowywania artykułów spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> – powody zabezpieczania wody i żywności – jakie są zasady zabezpieczania wody i żywności 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać miejsca poboru wody w swojej okolicy – określić własne sposoby przechowywania żywności i wody w warunkach domowych
22.	zna sposoby prowadzenia zabiegów sanitarnych i specjalnych	<ul style="list-style-type: none"> – zabiegi sanitarne częściowe i całkowite – zabiegi specjalne: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja, dezynsekcja 	<ul style="list-style-type: none"> – co to są zabiegi sanitarne częściowe i całkowite – co to są zabiegi specjalne i co obejmują 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić konieczność prowadzenia zabiegów sanitarnych i specjalnych
23.	zna i rozróżnia tablice i znaki bezpieczeństwa oraz oznakowanie substancji toksycznych i biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> – tablice i znaki bezpieczeństwa – niebezpieczne substancje chemiczne – oznakowanie niebezpiecznych substancji na środkach transportu – klasy materiałów niebezpiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – jakie są rodzaje znaków bezpieczeństwa – jakie jest znaczenie poszczególnych rodzajów znaków 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać znaczenie znaków ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej, znaków BHP oraz oznakowanie substancji toksycznych i biologicznych – wyjaśnić oznakowanie środków transportu przewożących niebezpieczne substancje
24.	określa główne zadania ochrony ludności i obrony cywilnej	<ul style="list-style-type: none"> – historia powstania obrony cywilnej – dokumenty międzynarodowe dotyczące ochrony ludności i obrony cywilnej – prawne podstawy funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej – zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony i obrony ludności 	<ul style="list-style-type: none"> – jakie dokumenty normatywne dotyczą ochrony ludności i obrony cywilnej – jakie są prawne podstawy funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić i omówić zadania obrony ludności i obrony cywilnej

Procedury osiągania szczegółowych celów edukacyjnych

Osiągnięcie celów sprecyzowanych na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. wymaga stosowania metod aktywizujących. Ich dobór zależy w znacznym stopniu od warunków, w jakich funkcjonuje szkoła. Dlatego na nauczycielu spoczywa obowiązek dostosowania zajęć dydaktycznych do zastanej sytuacji w klasie.

Nieodzowny jest podział klasy na grupy 15–16-osobowe, co umożliwia lepszą realizację programu, a przede wszystkim ułatwia omawianie zagadnień dotyczących udzielania pierwszej pomocy i pracę ucznia z wykorzystaniem internetu czy komputera. Możliwa jest wtedy daleko posunięta indywidualizacja w nauczaniu oraz kilkakrotne powtarzanie wykonywanych, konkretnych czynności ograniczających zagrożenie.

Materiał nauczania został zaplanowany na dwa semestry roku szkolnego.

W pierwszym semestrze nauczyciel i uczniowie wzajemnie się poznają. Nauczyciel ustala poziom wiedzy uczniów i na tej podstawie dostosowuje sposób prowadzenia zajęć do zainteresowań, indywidualnych cech i możliwości ucznia. Wprowadza także podstawowe słownictwo charakterystyczne dla przedmiotu „Edukacja dla bezpieczeństwa”. Nauczyciel dąży różnymi sposobami do przełamania takich barier, jak: wstyd, niezaradność, ułomność, brak umiejętności, które w sposób naturalny mogą występować wśród uczniów.

W semestrze pierwszym przewiduje się ćwiczenia praktyczne, które mają zniwelować obawy przed indywidualnym zaangażowaniem w udzielanie pierwszej pomocy. Różne inscenizowane sytuacje zagrożeń powinny przekonać ucznia do konieczności działania na rzecz innych. Sprzyja temu proponowany układ tematyczny.

W drugim semestrze nauczyciel dostarcza uczniom teoretyczne podstawy zasad bezpieczeństwa, wprowadza różnorodne ćwiczenia praktyczne i eksponuje indywidualne osiągnięcia ucznia, w tym także w działalności pozalekcyjnej. Dzięki temu uczeń może świadomie uczestniczyć w działaniach zapewniających bezpieczeństwo w jego bezpośrednim otoczeniu i ograniczających występowanie zagrożeń.

Obok zajęć programowych należy uwzględnić indywidualne zaangażowanie ucznia w kwestiach związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem. Umożliwiają to liczne konkursy i imprezy organizowane na szczeblu szkoły, gminy lub województwa.

Metody aktywizujące, które można zastosować podczas realizacji programu, obejmują:

- ćwiczenia praktyczne – pierwsza pomoc w różnych przypadkach zagrożeń indywidualnych i zbiorowych;
- ćwiczenia źródłowe – alarmowanie, analiza dokumentów kierowanych do ludności przez lokalne struktury zarządzania kryzysowego, regulaminu szkoły;
- dyskusje – problemy związane z zapewnianiem bezpieczeństwa sobie i społeczeństwu, psychologiczne skutki zagrożeń współczesnej cywilizacji;
- burza mózgów – tematy o zagrożeniach współczesnej cywilizacji;
- technika „dramy” – zajęcia o pierwszej pomocy przedmedycznej.

Istotne uzupełnienie treści nauczania, poza podręcznikiem i zeszytem ćwiczeń, stanowią materiały dodatkowe, których możemy szukać w mass mediach (np. wiele materiałów można przygotować w oparciu o programy telewizyjne) lub w internecie. Warto też prowadzić zajęcia z wykorzystaniem technik multimedialnych. Na lekcji można wykorzystać informacje i porady zawarte na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz liczne wytyczne i zarządzenia organów zarządzania kryzysowego różnych szczebli.

Proponowany układ tematyczny i przydział godzin

Numer tematu	Tytuł rozdziału	Proponowana liczba godzin
1	Alarmowanie	2
2–11	Pierwsza pomoc	16
12–24	Zagrożenia życia, zdrowia i mienia we współczesnej cywilizacji	13

Łącznie na realizację programu z uwzględnieniem zajęć wprowadzających i podsumowujących proponuje się 34 jednostki lekcyjne.

Propozycja metod oceny osiągnięcia ucznia

Kryteria oceny wiedzy i umiejętności oraz zakres wymagań ustala nauczyciel „Edukacji dla Bezpieczeństwa”, dostosowując się do „Wewnętrznego systemu oceniania” przyjętego w szkole. Ułatwia to współpracę zarówno z innymi nauczycielami, jak i z uczniami.

Proponuje się następujące ocenianie:

Ocena	Zakres wiadomości
celujący	wykraczający
bardzo dobry	dopełniający
dobry	rozszerzający
dostateczny	podstawowy
dopuszczający	konieczny

Ocenie podlega:

- wypowiedź ustna,
- sprawdziany,
- ćwiczenia praktyczne,
- test semestralny,
- prowadzenie zeszytu ćwiczeń,
- **dotatkowo dla zainteresowanych:** aktywność w czasie zajęć, zaangażowanie poza programem w danym roku szkolnym – konkursy, zawody.

Proponowana ilość prac:

- 2 sprawdziany,
- 1 test semestralny,
- minimum 2 ćwiczenia praktyczne.

Zasady poprawy:

- sprawdziany – według ustaleń „Wewnętrznego systemu oceniania”,
- ćwiczenia praktyczne – 2 razy,
- test – poprzez omówienie i zapisanie właściwych odpowiedzi.

W przypadku dłuższych nieobecności (ponad tydzień) uczeń ustala z nauczycielem dogodny termin do zaliczenia tematyki opuszczonych zajęć.

Za aktywność w czasie zajęć uczeń otrzymać może ocenę częściową, którą zapisuje w zeszycie ćwiczeń przy danym temacie po uzyskaniu akceptacji nauczyciela.

Za udokumentowaną aktywność poza programem w danym roku szkolnym uczeń może mieć podwyższoną ocenę końcową o jeden punkt ponad poziom uzyskany w toku zajęć programowych.

Powyższe zasady są ustalane i zapisane w zeszycie ćwiczeń na pierwszych zajęciach w roku szkolnym.

Propozycje wymagań edukacyjnych według przyjętych zasad oceniania

Poniższe założenia mają charakter przykładowy. Dotyczą wybranych tematów z poszczególnych działów, a także umożliwiają ocenianie podczas lekcji.

Lp.	Nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca uczeń potrafi:	Ocena dostateczna uczeń potrafi:	Ocena dobra uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra uczeń potrafi:	Ocena celująca uczeń potrafi:
1.	2. Pierwsza pomoc w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe funkcje życiowe wskazać kolejne czynności łańcucha ratowniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady, według których należy postępować w przypadku zaburzeń podstawowych funkcji życiowych opisać objawy urazów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega organizacja miejsca wypadku 	<ul style="list-style-type: none"> opisać znaczenie, jakie dla osoby poszkodowanej ma wsparcie psychiczne zastosować w praktyce sposoby sprawdzania stanu świadomości poszkodowanego 	<ul style="list-style-type: none"> wykonać bezbłędnie, w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku stanów zagrożenia życia i zdrowia
2.	4. Wstrząs pourazowy	<ul style="list-style-type: none"> udzielić pierwszej pomocy w przypadku wstrząsu pourazowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przyczyny i objawy wstrząsów pourazowych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i opisać rodzaje wstrząsów pourazowych 	<ul style="list-style-type: none"> określić objawy sygnalizujące pogłębienie się wstrząsu skarakteryzować okres pobudzenia 	<ul style="list-style-type: none"> omówić samodzielnie wybrane pozycje książkowe dotyczące problemu wstrząsów pourazowych wymienić miejsca, w których można uzyskać fachowe informacje na temat wstrząsów pourazowych
3.	5. Sposoby ewakuacji poszkodowanych	<ul style="list-style-type: none"> zastosować techniki podnoszenia i transportowania poszkodowanych w różnych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różne sposoby odciążania i ewakuacji poszkodowanych 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić, jak ograniczyć obciążenie własnego kręgosłupa w przypadku podnoszenia poszkodowanych opisać, jak bezpiecznie układać poszkodowanego na noszach 	<ul style="list-style-type: none"> sporządzić prowizoryczne nosze za pomocą różnych metod 	<ul style="list-style-type: none"> kierować grupą z zastosowaniem różnych technik

4.	6. Pierwsza pomoc w przypadku nagłych zaslabińców, omdleń i utonięć	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić treść wezwania pogotowia lub lekarza – zastosować pozycję bezpieczną 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić zasady pierwszej pomocy w przypadku omdleń, zaslabińców i utonięć 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić przyczyny zaslabińców – pokazać i opisać pozycje, jakie należy zastosować w przypadku różnych urazów 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać, jak zapobiegać zaslabińcom i omdleniom – wykonać bezbłądnie, w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku nagłego zaslabińcia, omdlenia i tonięcia 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić samodzielnie wybrane pozycje książkowe dotyczące problemów zaslabińców – wymienić miejsca, w których można uzyskać fachowe informacje na temat nagłych zaslabińców, omdleń i pierwszej pomocy tonącemu
5.	9. Urazy spowodowane prądem elektrycznym	<ul style="list-style-type: none"> – udzielić pierwszej pomocy w przypadku porażenia prądem elektrycznym w różnych sytuacjach (dom, warsztat, pracownia, teren niezabudowany) 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić urazy spowodowane przez prąd elektryczny – wymienić czynniki wpływające na urazy spowodowane prądem elektrycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać charakterystyczne cechy oparzeń prądem elektrycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać, w jakich przypadkach może powstać porażenie prądem stałym – opisać, jak zmniejszyć możliwość urazu w wyniku wyładowań atmosferycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać w swoim najbliższym otoczeniu miejsca, w których istnieje szczególne zagrożenie porażenia prądem elektrycznym, oraz określić konkretne zasady przeciwdziałania im
6.	10. Oparzenia chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> – udzielić pierwszej pomocy w przypadku oparzeń chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać rodzaje zagrożeń, jakie występują przy udzielaniu pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać poparzenia wymagające szczególnej troski 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać objawy oparzenia układu pokarmowego – opisać czynności, które należy podjąć w przypadku urazów dróg oddechowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić i opisać kolijne czynności w przypadku urazu gałki ocznej
7.	12. Złamania kości i uszkodzenia stawów	<ul style="list-style-type: none"> – udzielić pierwszej pomocy w przypadku złamania, zwichnięcia, skręcenia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zastosowanie różnych środków do unieruchomienia kończyn dolnych i górnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać warunki i miejsca sprzyjające urazom – wymienić objawy różnych złamań 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przyczyny urazów w układzie kostno-stawowym – rozróżnić i opisać złamania, zwichnięcia i skręcenia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać najnowsze metody stosowane przy opatrywaniu urazów układu kostno-stawowego
8.	14. Panika i sposoby jej zapobiegania	<ul style="list-style-type: none"> – określić, jak należy postępować w przypadku paniki, aby ograniczyć zagrożenie życia 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić czynniki sprzyjające panicznym reakcjom – opisać panikę w tłumie oraz podać sposoby postępowania w takiej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować zjawisko paniki – określić, w jaki sposób wyzwalają się paniki u poszczególnych osób 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać mechanizmy paniki oraz zagrożenia wynikające ze zbiorowych reakcji 	<ul style="list-style-type: none"> – podać przykłady paniki w dziejach

Lp.	Nr i nazwa tematu	Ocena dopuszczająca uczeń potrafi:	Ocena dostateczna uczeń potrafi:	Ocena dobra uczeń potrafi:	Ocena bardzo dobra uczeń potrafi:	Ocena celująca uczeń potrafi:
9.	16. Zagrożenia życia i zdrowia podczas powodzi	<ul style="list-style-type: none"> opisać zagrożenia związane z powodzią wymienić czynności podczas ewakuacji powodziowej 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zagrożenia, jakie stwarza woda opisać metody ograniczenia negatywnych skutków powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> opisać znaczenie wody w życiu człowieka wskazać podstawowe czynniki biemej ochrony przeciwpowodziowej wskazać lokalne zagrożenia powodziowe 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy lokalnych zagrożeń związanych z wodą sporządzić indywidualny plan postępowania na wypadek lokalnych zagrożeń hydrologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić czynności, które należy podjąć po ustąpieniu powodzi wymienić struktury centralne i lokalne zarządzania kryzysowego w przypadku powodzi
10.	18. Posługiwanie się sprzętem ppoż. i postępowanie w wypadku pożaru	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przyczyny powstawania pożarów określić, jakie substancje można gasić wodą, a jakie nie wzwać telefonicznie pomoc do gaszenia pożaru 	<ul style="list-style-type: none"> opisać sposoby ochrony na wypadek pożaru dokonać podziału pożarów ze względu na rodzaj palącego się materiału 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady ratowania ludzi, zwierząt i mienia określić stopień zagrożenia pożarowego we własnym domu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzować elementy profilaktyki przeciwpożarowej omówić istotę różnych zagrożeń pożarowych 	<ul style="list-style-type: none"> opracować instrukcję ppoż. konkretnego obiektu
11.	23. Oznakowanie niebezpiecznych substancji toksycznych i biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> nazwać tablice i znaki bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje znaków bezpieczeństwa opisać znaczenie poszczególnych rodzajów znaków 	<ul style="list-style-type: none"> opisać znaczenie znaków ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej, BHP oraz oznakowanie substancji toksycznych i biologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego należy dążyć do jednoznacznego rozumienia informacji opisać, czym wyróżniają się tablice i znaki BHP 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić rozmieszczenie tablic i znaków bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i nauki
12.	24. Główne zadania ochrony ludności i obrony cywilnej	<ul style="list-style-type: none"> określić podstawowe zadania ochrony i obrony cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić powinności obywatelskie w zakresie ochrony i obrony cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i opisać elementy systemu krajowego ratownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzować regulacje prawne ochrony i obrony cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić funkcjonowanie obrony cywilnej w poszczególnych państwach europejskich